

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 669/2023-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7P/15/2021, postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 11Cop/317/2022 a Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 12CoP/7/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecných súdov označených v záhlaví tohto uznesenia v konaní o návrhu sťažovateľa na zníženie výživného na maloletého syna [REDACTED] a úprave styku s maloletým. Sťažovateľ navrhuje priznať mu primerané finančné zadostučinenie vo výške 10 000 eur. Sťažovateľ z dôvodu nepriaznivej finančnej situácie požiadal o ustanovenie právneho zástupcu.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta predovšetkým dlhodobé odkladanie rozhodnutia o ním podanom odvolaní z 20. júna 2022 (doplnenom 25. júla 2022, 30. júna 2022, 8. augusta 2022, 13. októbra 2022) proti rozhodnutiu okresného súdu, ktorým bol jeho návrh zamietnutý, čo spôsobilo jeho odsúdenie v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 1To/120/2022. Odvolanie sťažovateľa bolo predložené na odvolacie konanie Krajskému súdu v Bratislave 29. septembra 2022 a do dnešného dňa nie je vo veci rozhodnuté.

3. Prieťahy v konaní podľa sťažovateľa spôsobilá ním podaná námietka zaujatosti zo 16. októbra 2022 proti celému senátu Krajského súdu v Bratislave „11CoP“, ktorá nebola postúpená na rozhodnutie nadriadenému súdu. Na základe vlastnej namietanej predpojatosti bola z konania a rozhodovania vo veci vylúčená sudkyňa Mgr. Železníková uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11CoP/317/2022 z 3. novembra 2022.
4. Následne v dôsledku „novej súdnej mapy“ bolo odvolanie sťažovateľa postúpené Krajskému súdu v Trnave (doručené 14. júna 2023), ktorý vyvolal spor o príslušnosť, a teda ďalšie oddialenie rozhodnutia spôsobené čakaním na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o miestnej príslušnosti.
5. Medzičasom bol sťažovateľ právoplatne odsúdený pre neplnenie si vyživovacej povinnosti k trestu odňatia slobody vo výmere 1 roka, ktorý bol podmiennečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 2 rokov.
6. Právna vec je na Krajskom súde v Trnave vedená pod sp. zn. 12CoP/7/2023.
7. Celková nečinnosť konajúcich všeobecných súdov podľa sťažovateľa trvá 1 rok a 2 mesiace (od postúpenia veci Krajskému súdu v Bratislave), resp. 2 roky (od podania návrhu na okresnom súde) dosiaľ bez právoplatného rozhodnutia.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom okresného súdu a krajských súdov ako odvolacích súdov v napadnutom konaní, v ktorom sa sťažovateľ domáha zníženia výživného na maloletého syna a úpravy styku s maloletým, ktoré nie je ani po dvoch rokoch od podania návrhu právoplatne skončené. Sťažovateľom namietané porušenie čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy obsiahnuté v texte ústavnej sťažnosti posudzoval ústavný súd iba ako súčasť argumentácie sťažovateľa, keď nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by ich porušenie odôvodňovali. Ústavný súd tiež konštatuje, že v ústavnej sťažnosti absentuje petit. Avšak aj napriek tomu ústavný súd nevyzýval sťažovateľa na odstránenie uvedenej vady podania z dôvodu, že z odôvodnenia sťažnosti evidentne vyplýva, že sťažovateľ namieta výlučne porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom konajúcich súdov.

II.1. K namietanému porušeniu označených práv:

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote v ich všeobecnom poňatí je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020).

10. Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu súvisiacej s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je aj právny názor, podľa ktorého nie každý zistený prieťah

v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 372/09, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020). Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 35/01, I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, III. ÚS 59/05, III. ÚS 103/05, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

11. V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, alebo konanie ako celok zodpovedalo dobou svojho trvania času, v ktorom je možné jeho uzavretie spravidla očakávať [porov. rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Libanský proti Českej republike či Králíček proti Českej republike], nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovел (I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020). Teda zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie týchto práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, resp. pred orgánom, ktorý je nositeľom verejnej moci, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, IV. ÚS 343/04, III. ÚS 233/06, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020).

12. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

13. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že okresný súd o návrhu sťažovateľa z 22. decembra 2021 konal a jeho návrh zamietol rozsudkom sp. zn. 7P/15/2021 z 25. mája 2022, teda konanie na súde prvej inštancie trvalo celkovo päť mesiacov. Následne sťažovateľ podal 22. júna 2022 odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktoré opakovane doplňal. Vec bola postúpená na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Bratislave 29. septembra 2022, pričom podaním zo 16. októbra 2022 sťažovateľ namietal nestrannosť všetkých sudcov senátu „11CoP“, ktorému bola jeho vec pridelená. Uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11CoP/317/2022 z 3. novembra 2022 bola na základe oznámenia sudkyne Mgr. Patrície Železníkovej táto vylúčená z konania a rozhodovania predmetnej veci.

14. S účinnosťou od 1. júna 2023 vstúpili do platnosti viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa), a preto bola právna vec sťažovateľa

postúpená na konanie a rozhodnutie Krajskému súdu v Trnave, ktorý ju predložil najvyššiemu súdu z dôvodu nesúhlasu s postúpením, tvrdiac, že príslušným odvolacím súdom je stále Krajský súd v Bratislave. Najvyšší súd o príslušnosti Krajského súdu v Trnave na prejednanie a rozhodnutie veci rozhodol uznesením sp. zn. 7Ndc/35/2023 z 2. augusta 2023. Vec je v súčasnosti vedená na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 12CoP/7/2023.

15. Odvolacie konanie vo veci sťažovateľa tak bolo vedené od 29. septembra 2022 Krajským súdom v Bratislave a od 14. júna 2023 Krajským súdom v Trnave. Celková dĺžka odvolacieho konania tak predstavuje obdobie 14 mesiacov, počas ktorých bolo rozhodované o zaujatosti členky príslušného senátu Krajského súdu v Bratislave, vec bola z dôvodu nepríslušnosti postúpená Krajskému súdu v Trnave, o ktorého príslušnosti pre nesúhlas s postúpením rozhodoval najvyšší súd.

16. Ústavný súd zhodnotením už uvedených troch kritérií a s prihliadnutím na doterajšiu celkovú dĺžku konania konštatuje, že v napadnutom konaní nemožno uvažovať o takých prieťahoch, ktorých intenzita by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o porušení sťažovateľom označených práv. K uvedenému záveru ústavný súd dospel aj s prihliadnutím na rozhodovacu prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok ESLP z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok ESLP zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66, rovnako tak aj napr. IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020). V právnej veci sťažovateľa trvá napadnuté konanie na dvoch súdnych inštanciách dosiaľ dva roky, i keď bez právoplatného rozhodnutia, čo nesignalizuje nečinnosť dotknutých konajúcich súdov v ústavne relevantnej intenzite.

17. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

18. Na margo sťažovateľovej argumentácie o prepojení napadnutého konania s jeho odsúdením v trestnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 6T/53/2018 (prečin zanedbania povinnej výživy, pozn.) ústavný súd upozorňuje na nesprávne sťažovateľovo chápanie viazanosti trestného súdu rozhodnutiami iných štátnych orgánov, keďže zo zákonného znenia § 7 ods. 1 *in fine* Trestného poriadku *expressis verbis* vyplýva kompetenčné oprávnenie trestného súdu posudzovať ako predbežné otázky všetky tie, ktoré sa v konaní vyskytli, a to aj vtedy, ak o nich už bolo vydané rozhodnutie niektorým z tam uvedených orgánov, pokiaľ sa týkajú viny páchatel'a. Jediným limitom je posudzovanie otázok osobného stavu, ako to vyplýva z § 7 ods. 2 Trestného poriadku, čo však nie je prípad sťažovateľa. Neprávoplatné skončenie napadnutého konania tak nemá žiadnu relevanciu vo vzťahu k odsúdeniu sťažovateľa.

19. Ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci, a v prípade, že nečinnosť Krajského súdu v Trnave bude pokračovať, sťažovateľ sa môže opätovne obrátiť na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou.

II.2. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

20. Ústavný súd môže podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (m. m. napr. I. ÚS 333/2020, III. ÚS 243/2023, III. ÚS 343/2023). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu